

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, predsjednik Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

HRVATSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR – stanje i razvoj

Skraćeni tekst izlaganja

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) predstavlja bitan uvjet za uređenje sustava cjeloživotnoga učenja koje čini okosnicu društva temeljenoga na znanju. Zasniva se na hrvatskoj obrazovnoj tradiciji, sadašnjem stanju i razvoju društva, potrebama gospodarstva, pojedinca i društva u cjelini, odrednicama Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i međunarodnim propisima koje je prihvatila Republika Hrvatska. Izgradnja konkurentnoga europskog (pa tako i hrvatskoga) gospodarskog prostora zahtijeva mobilnost (pokretljivost) kompetencija te njihovo jasno prepoznavanje i korištenje na dobrobit djelatnika, poslodavaca i cijele zajednice. HKO je instrument koji će olakšati zapošljivost te osobni razvoj pojedinaca za izgradnju socijalne povezanosti, što je posebno važno za društva u kojima su ekonomske i tehnološke promjene te starenje stanovništva nametnule cjeloživotno učenje kao nužnost obrazovne i gospodarske politike.

HKO ima zadaću povezati ishode učenja koji se postižu u svim obrazovnim institucijama te ih postaviti u međusobne odnose u Republici Hrvatskoj i međunarodnoj razmjeni. Njime se postavljaju jasni kriteriji kvalitete stjecanja skupa kompetencija koje sudionik obrazovanja može očekivati da će imati nakon završetka obrazovanja za kvalifikaciju određene razine i obujma. HKO predstavlja jedinstven sustav koji omogućuje da se rezultati učenja mjere i uspoređuju jedni s drugima, a ima jednostavnu temeljnu građu te sadržava cjelovit i minimalan broj osnovnih elemenata. Značaj HKO-a ogleda se i u kvalitetnijem povezivanju potreba tržišta rada s provođenjem školskih i obrazovnih programa te u vrednovanju svih ishoda učenja.

Ciljevi izrade HKO-a su:

- razumijevanje različitih vrsta kvalifikacija i njihovih međudnosa
- dostupnost sustavu obrazovanja tijekom cijeloga života
- jednostavnost prepoznavanja, vrednovanja i priznavanja inozemnih kvalifikacija
- prepoznavanje i priznavanje hrvatskih kvalifikacija u inozemstvu
- kvalitetna zapošljivost
- izgradnja sustava vrednovanja i priznavanja kompetencija stečenih na radnome mjestu i drugim oblicima učenja (informalno I neformalno učenje)

- unapređenje suradnje između različitih sudionika u obrazovanju
- stvaranje jedinstvenoga sustava upravljanja kvalitete postojećih i novih kvalifikacija
- stvaranje razumljivog prikaza obrazovnih postignuća za poslodavce, polaznike obrazovanja i roditelje
- promoviranje obrazovanja u Hrvatskoj.

Načela pri izradi i razvoju HKO-a su:

- poštovanje hrvatskoga naslijeđa i postojećega sustava obrazovanja
- prihvaćanje smjernica EU-a i iskustava drugih zemalja u izgradnji njihovih kvalifikacijskih okvira
- priprema društva za europsku integraciju
- transparentnost postojećih i novih kvalifikacija
- jasnoća pripadnosti razini i vrsti kvalifikacije
- višesmjerna prohodnost kompetencija
- jednakost obrazovnih mogućnosti
- partnerstvo državnih institucija, poslodavaca, sindikata i provoditelja obrazovanja
- otvorenost za daljnju dogradnju Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Društveno i gospodarsko opravdanje izrade HKO prikazano je u dokumentu Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila Zaključkom u srpnju 2007. godine, nakon čega je osnovano Povjerenstvo za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kao tijelo Vlade Republike Hrvatske u kojem sudjeluju predstavnici svih dionika i socijalnih partnera.

Nakon usvajanja *Plana aktivnosti na izradi HKO-a za razdoblje od 2008. do 2012. godine*, intenzivniji rad na razvoju HKO-a započeo je osnivanjem *Operativnog tima* za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u travnju 2008. godine. To je tijelo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa čiji su članovi predstavnici državnih i javnih obrazovnih institucija te gospodarskih udruženja.

Operativni je tim kroz niz radionica i rasprava stvorio prijedloge dokumenta koji su preduvjet za izradu kvalifikacijskog okvira. Paralelno se ostvarivala suradnja s europskim tijelima, sudjelovanja na međunarodnim i domaćim skupovima, konferencijama i radionicama, gdje su se prezentirala dosadašnja postignuća, vodile rasprave i donosili zaključci.

Na taj je način do sada realiziran predviđeni dio Plana na čijoj je osnovi izrađeno nekoliko temeljnih dokumenata. Najznačajniji su *Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira* i *Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija* koje je Povjerenstvo prihvatilo kao koncept u prosincu 2008. godine.

U *Pojmovniku Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira* su uvedeni i objašnjeni mnogi pojmovi, prezentirani mjerljivi pokazatelji razina (deskriptori), navedene osnovne sastavnice i svojstva kvalifikacije uz prikaz daljnjih koraka na razvoju HKO-a.

U dokumentu *Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija* određen je popis i struktura radnih skupina, uvjeti za njihov rad, zadaće i ishodi, kompetencije članova te njihovo imenovanje.

Na redu je izrada prve faze HKO-a u kojoj će biti stvorena pregledna i prije svega realna slika sustava kvalifikacija koje postoje u našem društvu. Pri tome će se voditi računa o prihvatljivom uklapanju u koncept Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) koji ima zadaću povezati nacionalne okvire i učiniti ih međusobno prepoznatljivima, prihvatljivima i pouzdanima. Treba naglasiti da je cilj i HKO-a kao i EKO-a potaknuti cjeloživotno učenje i opću pokretljivost građana a time i lakšu zapošljivost.

HKO će u prvom dijelu dati osnovu za razumijevanje i transparentan pregled postojećih kvalifikacija i njihov međusobni odnos, kao i za razvoj novih standarda kvalifikacija. Pri tome se sveobuhvatno usustavljanje kvalifikacija odnosi na sve kvalifikacije koje pojedinac ima, bez obzira na način na koji se stječu. To će dovest do pouzdanijeg povezivanja tržišta rada s provođenjem obrazovnih programa te vrednovanja ishoda učenja.

Jasno uvođenje kompetencija i ishoda učenja novost je koja značajno mijenja pristup dosadašnjem obrazovnom programiranju, a osnova je za uvođenje svake pojedine kvalifikacije. Ishodi učenja u HKO-u prikazuju se i vrednuju se kroz znanja i vještine, uz pripadajuću samostalnost i odgovornost. Jasno se uvode četiri osnovna svojstva kvalifikacije: razina, obujam, profil te kvaliteta, kao mjera njene pouzdanosti.

HKO je instrument koji će urediti postojeće stanje, prepoznavati potrebe društva i pojedinca te omogućiti daljnje uvođenje novih kvalifikacija, potaknuti promjene zakonodavstva i svih ostalih povezanih aktivnosti.